

Concorsi ordinari, per esami e titoli, a cattedre nelle scuole e istituti statali di istruzione secondaria di secondo grado, ivi compresi i licei artistici e gli istituti d'arte e per il conseguimento dell'abilitazione (D.D.G. 31 marzo 1999)

SCUOLA SECONDARIA SUPERIORE

Classe 52/A - Materie letterarie, latino e greco nel liceo classico

Prova scritta di: **GRECO**

Il candidato traduca in latino, a scelta, uno dei due brani qui di seguito proposti. Faccia inoltre seguire alla traduzione un commento, in italiano, volto a illustrare gli aspetti linguistici, filologici, letterari e storici del testo e, per la poesia, anche metrici.

Esponga infine le sue osservazioni sulla utilizzazione didattica del brano scelto, indicando la classe cui intende proporlo.

BRANO 1

Quot quantasque iniurias Medea perpessa sit, nutrix singillatim atque copiose enarrat

Εἶθ' ὄφελ' Ἄργους μὴ διαπτάσθαι σκάφος
 Κόλχων ἐς αἶαν κυανέας Συμπληγάδας,
 μηδ' ἐν νάπαισι Πηλίου πεσεῖν ποτε
 τμηθεῖσα πεύκη, μηδ' ἐρετμῶσαι χέρας
 ἀνδρῶν ἀρίστων, οἳ τὸ πάγχρυσον δέρας 5
 Πελία μετῆλθον. οὐ γὰρ ἂν δέσποιον' ἐμῆ
 Μήδεια πύργους γῆς ἔπλευσ' Ἴωλκίας
 ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεῖσ' Ἰάσονος·
 οὐδ' ἂν κτανεῖν πείσασα Πελιάδας κόρας
 πατέρα κατώκει τήνδε γῆν Κορινθίαν 10
 ξὺν ἀνδρὶ καὶ τέκνοισιν, ἀνδάνουσα μὲν
 φυγῇ πολιτῶν ὧν ἀφίκετο χθόνα,
 αὐτῆ τε πάντα ξυμφέρουσ' Ἰάσονι·
 ἥπερ μέγιστη γίγνεται σωτηρία,
 ὅταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῆ.
 νῦν δ' ἐχθρὰ πάντα, καὶ νοσεῖ τὰ φίλτατα. 15
 προδοὺς γὰρ αὐτοῦ τέκνα δεσπότην τ' ἐμῆν
 γάμοις Ἰάσων βασιλικοῖς εὐνάζεται,
 γήμας Κρέοντος παῖδ', ὃς αἰσυμνᾶ χθονός·

Μήδεια δ' ἡ δύστηνος ἠτιμασμένη 20
 βοᾷ μὲν ὄρκους, ἀνακαλεῖ δὲ δεξιάς,
 πίστιν μεγίστην, καὶ θεοὺς μαρτύρεται
 οἷας ἀμοιβῆς ἐξ Ἰάσονος κυρεῖ.
 κεῖται δ' ἄσιτος, σῶμ' ὑφείσ' ἀλγηδόσι,
 τὸν πάντα συντήκουσα δακρύοις χρόνον, 25
 ἐπεὶ πρὸς ἀνδρὸς ἦσθετ' ἠδικημένη,
 οὔτ' ὄμμ' ἐπαίρουσ' οὔτ' ἀπαλλάσσουσα γῆς
 πρόσωπον· ὡς δὲ πέτρος ἢ θαλάσσιος
 κλύδων ἀκούει νουθετουμένη φίλων·
 ἦν μὴ ποτε στρέψασα πάλλευκον δέρην 30
 αὐτῇ πρὸς αὐτὴν πατέρ' ἀποιμῶξῃ φίλον
 καὶ γαῖαν οἴκους θ', οὓς προδοῦσ' ἀφίκετο
 μετ' ἀνδρὸς ὃς σφε νῦν ἀτιμάσας ἔχει.
 ἔγνωκε δ' ἡ τάλαινα συμφορᾶς ὑπο
 οἶον πατρῶας μὴ ἀπολείπεσθαι χθονός. 35
 στυγεῖ δὲ παῖδας οὐδ' ὄρωσ' εὐφραίνεται.
 δέδοικα δ' αὐτὴν μὴ τι βουλευσῆ νέον·
 βαρεῖα γὰρ φρήν, οὐδ' ἀνέξεται κακῶς
 πάσχουσ'. ἐγῶδα τήνδε, δειμαίνω τέ νιν
 μὴ θηκτὸν ὦση φάσγανον δι' ἥπατος, 40
 σιγῇ δόμους εἰσβᾶσ', ἵν' ἔστρωται λέχος,
 ἢ καὶ τύραννον τόν τε γήμαντα κτάνη,
 κᾶπειτα μείζω συμφορὰν λάβῃ τινά.
 δεινὴ γάρ· οὔτοι ῥαδίως γε συμβαλῶν
 ἔχθραν τις αὐτῇ καλλίνικον οἴσεται. 45
 ἀλλ' οἷδε παῖδες ἐκ τρόχων πεπαυμένοι
 στείχουσι, μητρὸς οὐδὲν ἐννοοῦμενοι
 κακῶν· νέα γὰρ φροντὶς οὐκ ἀλγείν φιλεῖ.

BRANO 2*Quomodo adolescens poetas audire debeat*

"Eti d• m©llon ™pist"swmen aÙtÕn ma tu prosEgein toj poi"masin ØpogrEfontej t³4n poihtik³4n Óti mimhtik³4 tšcnh ka` dÚnam...j ™stin ¢nt...strofoj tÍ zJgraf...v. Ka` m³4 mÕnon ™ke.no tÕ qruloÚmenon ¢khkoëj œstw, zJgraf...an m•n e•nai fqeggomšnhn t³4n po...hsin, po...hsin d• sigísan t³4n zJgraf...an, ¢ll| prÕj toÚtJ didEskwmen aÙtÕn Óti gegrammšnhn saÚran À p...qhkon À Qers...tou prÕswpon „dÕntej 'dÕmeqa ka` qaumEzomen oÚc æj kalÕn ¢ll' æj Ómoion. OÙs...v m•n g|r oÙ dÚnatai kalÕn genšsqai tÕ a„scrÕn· ' d• m...mhsij, ¥n te per` faàlon ¥n te per` crhstÕn ™f...khtai tÁj ÐmoiÕthtoj, ™paine«tai. Ka` toÚnant...on "n a„scroà sèmatoj e„kÕna kal³4n parEšcV, tÕ pršpon ka` tÕ e„kÕj oÚk ¢psdwken. GrEƒousi d• ka` prExeij ¢tÕpouj œnioi, kaqEper TimÕmacoj t³4n Mhde...aj teknokton...an ka` Qšwn t³4n 'Oršstou mhtrokton...an ka` ParrEšioj t³4n 'Odussšwj prosपो...hton man...an ka` CairefEnhj ¢kolEštouj Ðmil...aj gunaikín prÕj ¥ndraj. 'En oEj mElista dex tÕn nšon ™q...zesqai, didaskÕmenon Óti t³4n pr©xin oÚk ™paineomen Áj gšgonen ' m...mhsij, ¢ll| t³4n tšcnh e„ mem...mhtai proshkÕntwj tÕ Øpoke...menon. 'Epe` to...nun ka` poihtik³4 pollEki j œrga faàla ka` pEqh mocqhr| ka` ½qh mimhtikij ¢paggšllej, dex tÕ qaumazÕmenon ™n toÚtoij ka` katorqoÚmenon m"t' ¢podšcesqai tÕn nšon æj ¢lhq•j m"te dokimEzein æj kalÕn, ¢ll' ™paine«n mÕnon æj ™narmÕtton tu ØpokeimšnJ prosèpJ ka` o„ke«on. "Wsper g|r ØÕj bo³4n ka` yÕfon trocil...aj ka` pneumEtw n· ozon ka` qalEttj ktÚpon ¢koÚontej ™nocloÚmeqa ka` duscera...nomen, "n dš tij piqanij taàta mimÁtai, kaqEper Parmšwn t³4n án ka` QeÓdwroj t|j trocil...aj, 'dÕmeqa, ka` nosèdh m•n ¥nqrwpon ka` Úpoulon æj ¢terp•j qšama feÚgomen, tÕn d' 'Aristofintoj Filokt"thn ka` t³4n Silan...wnoj 'lokEšthn Ðmo...ouj fq...nousi ka` ¢poqnÇskousi pepoihmšnouj Ðrintej ca...romen, oÚtwj Ð nšoj ¢nagignèskwn § Qers...thj Ð gelwtopoiÕj À S...sufoj Ð fqoreÝj À BÉtracoj Ð pornoboskÕj lšgwn À prEttwn pepo...htai, didaskšsqw t³4n mimoumšnhn taàta dÚnamin ka` tšcnh ™paine«n, šj d• diaqšseij ka` prExeij mime«tai ka` probEllesqai ka` kak...zein. OÙ gEr ™sti taÚtÕ tÕ kalÕn ti mime«sqai ka` kalij. Kalij gEr ™sti tÕ prepÕntwj ka` o„ke...wj, o„ke«a d• ka` pršponta toj a„scroj t| a„scrE. Ka` g|r af Damwn...da toà cwloà krhp«dej, šj ¢polšsaj eÚceto toj toà klšyantoj ™narmÕsai pos..., faàlai m•n Āsan, ™ke...nJ d' ¼armotton.

PLUTARCO, Moralia, 17e-18d

Durata massima della prova: ore 8.

E' consentito soltanto l'uso di qualunque vocabolario di greco.